

7.ÜNİTE

KÜRESEL

BAĞLANTILAR

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR YAŞADIĞIM YERİN ÜLKE EKONOMİSİNE KATKISI

İnsanlar ihtiyaçlarını karşılamak için üretim yapar. Ancak bazı ürünleri üretirken bazılarını da üretemez, ya da bazı ürünleri fazla üretir. Bu gibi durumlarda hem ihtiyacını karşılamak hem de fazla ürettiği ürünleri satmak için **TİCARET** yapar.

TİCARET: Ülkelerin ve insanların birbirleriyle yaptıkları alışverişe **ticaret** denir. Üretilen mal veya hizmetlerin insanlar arasında alınıp satılması birer **ticari faaliyet**tir. Fırından ekmek, mağazadan beyaz eşya almak; otelde konaklamak ticari faaliyetlere örnek verilebilir

İÇ TİCARET: Ülke içinde yapılan ticarete iç ticaret denir. Ülke içinde bir ürünün başka bir yere satılmasıdır. Gaziantep'te üretilen fıstığın İstanbul'a satılması.

DIŞ TİCARET: Ülkeler arasında yapılan ticarete de dış ticaret denir. Yani bir ülkenin başka bir ülkeye ürün satmasıdır.

İHRACAT (DIŞ SATIM): Bir ülkenin ürettiği ürünleri **başka bir ülkeye satmasıdır**. Örneğin Antep Fıstığının İngiltere'ye satılması.

En fazla **Otomotiv, çeşitli Madenler, tekstil ürünleri, beyaz eşya, tarım ürünleri ve çeşitli makineler** ihraç ediyoruz.

İTHALAT (DIŞ ALIM): Bir ülkenin ihtiyacı olan bir ürünü başka bir ülkeden almasıdır. Örneğin ülkemizin Iraktan petrol alması.

En fazla **İlaç, Boya ve kimyasallar Petrol, Otomobil, Doğalgaz, Tropikal meyveler, Elektronik cihazlar** İthal ediyoruz.

Her ülke gelişebilmek için ihracatını arttırmak ithalatını azaltmak ister. Bu sayede daha çok gelir elde eder.

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR YAŞADIĞIM YERİN ÜLKE EKONOMİSİNE KATKISI

Kullandığımız birçok üründe yanda gördüğümüz işaretleri görürüz. **Bu işaretler o ürünün hangi ülkede üretildiğini göstermektedir.** MADEIN TURKEY logolu ne kadar ürün üretir ve satarsak ülkemiz de o oranda gelişme gösterir.

Türkiye turunçgil ihracatında yüzde 14 büyüdü. Mersin'de, Ulusal Turunçgil Konseyi 2016 yılı ihracat raporunu kamuoyu ile paylaştı. Raporda 2016 yılında 1 milyon 672 bin ton turunçgil ihracatı karşılığında 880 milyon 259 bin dolar döviz girdisi sağlandığı açıklandı. Bu rakama göre ihracat artışı, bir önceki yıla göre yüzde 14 olarak gerçekleştirildi. En çok artışın limon ve mandalinada gözlemlendiğini ifade eden Ulusal Turunçgil Konseyi Başkanı Kemal Kaçmaz, "Ülkemiz TÜİK verilerine göre 4.2 milyon tonluk turunçgil üretim rakamı ile dünyada turunçgil üreticisi ülkeler arasında 8. sıraya, ihracatta ise 2. sıraya yükselmiştir. Turunçgilin ülkemiz ekonomisine sağladığı döviz girdisi ve istihdam katkısı turunçgil sektörünün önemli bir sektör olduğunun göstergesidir." dedi. (Ders kitabı sayfa 181)

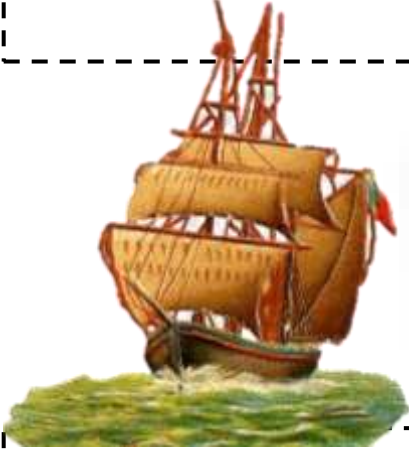
Anzer balı için 7 ülkeden 1200 kişi sipariş verdi. Rize'nin İkizdere ilçesinin Anzer Yaylası'ndaki Ballıköy köyünde üretilen Anzer balı için 7 ülkeden yaklaşık 1200 kişi sipariş verdi. Anzer Ballıköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Osman Civelek, "Yaylada 200 üretici yaklaşık bin kovanda üretim yapıyor. Hava koşullarının iyi seyretmesi hâlinde balda iyi bir rekolte bekliyoruz. Bu yıl yine çok sayıda sipariş aldık. Türkiye'nin yanı sıra Almanya, Fransa, İngiltere, Hollanda, Suudi Arabistan ve İsrail'den bal siparişi geldi. Geçen yıl da talepleri karşılayamamıştık, bu yıl da karşılayamayacağımızı ön görüyoruz." Dedi. (Ders kitabı sayfa 181)

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR TİCARET VE TEKNOLOJİ

Ülkelerarası ticaret günümüzde olduğu gibi geçmişte de yapılmaktaydı. Günümüze göre oldukça zahmetli olan bu ticaret uzun yolculuklara ve susuzluğa dayanıklı develerle ya da yelkenli gemilerle yapılmaktaydı.

Aynı zamanda tüccarların konaklaması ve ihtiyaçlarını karşılama için Kervansaraylarda yapılmıyordu.

Anadolu ve Mezopotamya arasında Asurlu tüccarlar aylar süren yolculuklara katlanarak sürekli ticaret yapıyorlardı. Tüccarların getirdiği ürünler bittiğinde ise aynı ürünü temin etmek için insanlar çok uzun zaman bekliyordu. Asurlar Mezopotamya'da az bulunan veya hiç bulunmayan ürünleri de Anadolu'dan Mezopotamya'ya götürüyordu. Asurlar yaşadıkları döneme göre oldukça yenilikçi uygulamalar yapıyorlardı. Ancak bir ürün tüccarlara sipariş edildiğinde ürünün insanlara ulaşması çok uzun zaman alıyordu. Çünkü tüccarların ürünü temin etmek için Mezopotamya'dan Anadolu'ya, Anadolu'dan Mezopotamya'ya katırlarla ve develerle gidip gelmeleri gerekiyordu. Bu da çok uzun sürüyordu. Günümüzde ürünler gemi, tır veya uçak gibi ulaşım araçları sayesinde bir ülkeden başka bir ülkeye kısa zamanda taşınabiliyor

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR

TİCARET VE TEKNOLOJİ

TEKNOLOJİ: İnsanoğlunun gereklerine uygun yardımcı alet ve araçların yapılması ya da üretilmesi için gerekli bilgi ve yeteneklere denir.

İletişim ve ulaşım teknolojileri gelişmesi ile ticaret hızlanmıştır.

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR TİCARET VE TEKNOLOJİ

Ulaşım Teknolojileri

Uluslararası ticarete **uçak, gemi, tren, tırlar ve boru hatları** kullanılmaktadır. Bu ulaşım araçlarından **en hızlısı uçaktır**. Ancak uçak çok **pahalı** bir taşımacılıktır. **Güvenli, ucuz ve tek seferde birçok** ürün götürdüğü için **en ekonomik olan gemi** ile ulaşım tercih edilmektedir. Petrol ve doğalgaz taşımacılığı ise boru hatları ile sağlanmaktadır.

ULAŞIM TEKNOLOJİLERİNİN GELİŞMESİ İLE

- Uluslararası **ticaret hızlanmış** ve kolaylaşmıştır.
- Çok **uzak şehirlerle** ticaret yapma imkânı oluşmuştur.
- Ürünlerin **bozulma, kırılma, zarar görme** gibi **riskleri azalmıştır**.
- Tek seferde **çok fazla yük taşınma** imkânı ortaya çıkmıştır.
- Tüketicilerin **ihtiyaçları çok hızlı** bir şekilde karşılanmıştır.

İletişim Teknolojileri

Telefon bilgisayar ve internet teknolojilerinin gelişmesi ile evimizden çıkmadan **internet üzerinden kolaylıkla alışveriş** yapabiliyoruz. Alacağımız **ürünün görseline** bakabiliyoruz, farklı **fiyatları karşılaştırabiliyoruz**. Aynı zamanda iletişim araçları sayesinde ürünlerimizin **reklamını yaparak** daha çok insana ulaşabiliyoruz.

İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN GELİŞMESİ İLE

- İnternet üzerinden ürünleri alabiliriz ve satabiliriz.
- Ürünlerimizin internet ortamında reklamını yapıp tanıtabiliriz.
- Ürünlerin fiyatını karşılaştırıp uygun olanları tercih edebiliyoruz.
- Şikayetlerimizi satıcıya kolayca iletebiliyoruz.
- Ürünlerimiz kargo ile kolayca evimize getiretebilmekteyiz.

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR TURİZM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

İnsanlar bir ülkeden başka bir ülkeye çalışmaya gitmekte, bir ülkede üretilen ürünler başka ülkelere satılmaktadır. İnsanlar yaptıkları ekonomik faaliyetler sonucunda da **birbirlerini tanımaktadır**. İnsanlar arasındaki **etkileşimin en yoğun** gerçekleştiği ekonomik faaliyetlerden biri **turizmdir**.

TURİZM: İnsanların dinlenmek, eğlenmek, görmek, tanımak amacıyla yaptıkları gezilerdir. Bu geziyi yapan kişilere de **Turist** denmektedir. Ulaşım araçlarının gelişmesi ile insanlar tatillerini bulundukları yerlerden uzaklarda geçirme fırsatı yakalamasını sağlamıştır. Turizm iç turizm ve dış turizm olarak ikiye ayrılır.

İç Turizm: Ülke halkının kendi ülkesinde yaptığı geziler iç turizm olarak bilinir. Çorum'da yaşayan birinin Kars'taki Ani Harabelerini, Rize'de yaşayan birinin Çanakkale Şehitleri Abidesi'ni görmeye gitmesi iç turizme örnektir

Dış Turizm: Turistlerin kendi ülkesi dışına yaptığı geziler ise dış turizm olarak adlandırılır. Kanada'da yaşayan birinin Adıyaman'daki Nemrut Dağı'na gelmesi, İsveç'te yaşayan birinin Peru'daki Machu Picchu (Maçu Piçu) Antik Kenti'ni görmeye gitmesi dış turizme örnektir.

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR TURİZM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

TURİZMİN KATKILARI:

- İnsanların birbirini tanımasına, kaynaşmasına, dostluklar kurmasına ve bu sayede önyargıların kırılarak dünyada barışın sağlanmasına katkı sağlar.
- Farklı toplumlar birbirine yakınlaşır.
- Yabancı turistler ülkemize gelir ve harcama yaparlar. Bu turistlerin paralarına DÖVİZ denir. Bundan dolayı turizme BACASIZ SANAYİ de denmektedir.
- Turizm, turistik etkinliklerin yapıldığı yerdeki halkın günlük yaşamını canlandırarak üretim ve ticareti artırmaktadır.
- Ülkemizi ziyaret eden ve mutlu ayrılan turistler gittikleri yerlerde ülkemizin tanıtımı sağlarlar.
- İnsanlar arasında kültürel etkileşim meydana gelir. Bunun sonucunda bize ait olan kültürel öğeler turistler tarafından farklı ülkelere taşınır.
- Turizm sayesinde ortak miras eserlerini başka milletler de görür. Gelecek kuşaklara bu eserleri bırakmak amacı ile korunmasına daha çok dikkat edilir.

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR

ORTAK MİRASIMIZ

Farklı milletlerden birçok insan tarih boyunca dünyayı ortak yaşam alanı olarak kullanmıştır. Bir topluluğun geliştirdiği ürünler, elde ettiği bilgiler karşılıklı etkileşim sonucunda diğer topluluklar tarafından da kullanılmıştır. Örneğin, pusula Çinliler tarafından icat edilmiştir ancak daha sonraları diğer insan toplulukları da pusuladan yararlanmıştır. Pusula tüm insanlığa ait ortak bir değerdir.

ORTAK MİRAS: İnsanlığın tarih boyunca sonraki kuşaklara bıraktığı maddi ve manevi değerlerin tümüne **ortak miras** denir.

- Ortak miras insanlığa ait **bilim, sanat, edebiyat ve düşünce** mirasından oluşur.
- Ortak miras **herkese ait** olduğu için ondan **herkes** yararlanabilir
- Ortak mirastan **bizden sonrakilerin de yararlanabilmesi için korunması** gerekmektedir.

UNESCO **ortak miras eserlerini dünya çapında korumaya** çalışsın Birleşmiş Milletlere bağlı 1946 yılında **Eğitim Bilim ve Kültür** teşkilatı olarak kurulmuştur. Ortak mirasın korunması için hazırlanan sözleşmeyi ülkemiz 1982 yılında kabul etmiştir.

Ülkemizde ise kültür varlıklarının korunması ve tanıtılmasından sorumlu kurum **Kültür ve Turizm Bakanlığı** ve bakanlığa bağlı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'dür.

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR

ORTAK MİRASIMIZ

Ülkemizde UNESCO Tarafından Dünya Mirası Listesine Dahil Edilen ve Koruma Altına Alınan Yerlerimiz

5.SINIF DERS NOTU

7.ÜNİTE KÜRESEL BAĞLANTILAR ORTAK MİRASIMIZ

Bilim Mirası

Bazı bilim insanlarının yaptığı çalışmalar sonucunda **tüm insanlığın ihtiyaçlarını karşılayacak** teknolojiler geliştirilmiştir. Elde edilen bilgiler sonucunda icat edilen araç gereçler hayatı kolaylaştırmıştır. Aşağıda insanlığın bilim mirasına örnekleri verilmiştir.

Örneğin

- Alexander Graham Bell - Telefon
- Wright Kardeşler - İlk motorlu uçak
- Ali Kuşçu - Ay haritası
- İbn El-Heysem - Optik Kitabı

Edebiyat Mirası

Tüm insanlığa ortak değeri haline gelen edebi eserlerde vardır. Edebî eserlerin bir kısmı farklı dillere çevrilmiş ve bu edebî eserler birçok insanı etkilemiştir.

Örneğin

- Suç ve Ceza - Dostoyevski
- Oğuz Kağan Destanı - Asya Hun Devleti
- Sefiller - Victor Hugo

Düşünce Mirası

Farklı milletlerden düşünürlerin ortaya koydukları görüşler, insanların önemli bir kısmı tarafından kabul edilmiştir. Bu görüşler zamanla insanlığın ortak mirası olarak kabul edilmiştir.

Örneğin

- Voltaire,
- Yunus Emre,
- Mevlana

Sanat Mirası

Anadolu, Mezopotamya, Çin, Mısır ve Hindistan uygarlıkları döneminden kalma birçok sanat eseri insanlığın ortak sanat mirasıdır.

- Çin Seddi,
- Tac Mahal,
- Ayasofya
- Fatih Sultan Mehmet Tablosu,
- Aspendos Antik Tiyatrosu,
- Mona Lisa Tablosu,
- Mostar Köprüsü,